

פנים חדשות

אליזביטה זיידנר | גילי לוי | אבנר לוינסון | גיל צלנר | רעות פטינקין

אוצר: צביקה לחמן

חמישה אמנים שהם בבחינת "פנים חדשות" בשדה האומנות המקומית; עבודתם עוסקת בסיכוי לפגוש פנים אנושיות, או להאיר את האנושי, באופן רענן. העבודות המוצגות כאן אינן עוסקות בסיפור מסוים או במסר מיידתי; הן תובעות קשב ליומיומי—דמות קוראת בספר, אישה בוחרת בגד, אנשים משוטטים בעיר— במבט אחר, לא זה החטוף והשגור. יותר מאשר לספק תשובה (מה נושא הציור? מה הוא מנסה לומר?) הן מעלות שאלה לגבי הדרכים שבהן ניתן להתבונן במציאות לאורך זמן, ועדיין לגלות בה משהו חדש בכל פעם.

העבודות שלפנינו פועלות על ההתבוננות. הן מסרבות להיקלט בבת אחת או להיות מוכלות בהרף. היחסים בין הדמות לבין סביבתה, בין אם זו הביתית (רעות פטינקין), או העירונית-לילית (אליזבטה זיידנר) משמשים לביטוי מצב אנושי-נפשי. אנו הצופים, נתבעים להשתהות פעם על הפרט ופעם על המכלול, להתקרב ולהתרחק, ואגב כך למצוא את דרכנו אל תוך העולם המשתקף בציור. בעבודותיו של גיל צלנר גילוי המרחק המדויק בין הדמות המצויירת לבין זה המתבונן בה—קודם לכן הצייר וכעת הצופה—מזמין אותנו להפוך זרות לאינטימיות. פסליו של אבנר לוינסון—דמויי נוף מישושי—דורשים שנסתובב סביבם ונגלה עוד ועוד נקודות מבט, יחסים משתנים בין מסות, ותנודות בכח הכבידה. לבסוף, הצבעוניות העזה של גילי לוי מפתיעה עם נוף נפשי, פנימי לחלוטין, שבד בבד פועל לשמר תנועה מתמדת בין עומק הציור והמשטח עליו הוא מצוייר. גילוי נקודות מפגש חדשות עם העולמות המוצגים בתערוכה זו פותח בפנינו, הצופים, את האפשרות להתבוננות מחודשת גם בעולם שלנו.

חמשת האמנים שלפנינו מבקשים להעניק לעכשווי עומק שמתכתב עם ההיסטוריה של תולדות האומנות. דווקא מתוך התמודדות עם תביעותיה של המסורת הם נחלצים ממנה לגיבוש שפה אינדיבידואלית. כל אחד ואחת בדרכו/ה, מתמודד/ת עם אתגרים שהעסיקו אמנים מאז ומעולם: הצורך לעצב דיוקן נפשי-רגשי בחומר, או הצורך לחולל תנועות, התפתחות וחיות, במדיום פלאסטי.

כפי שהדגיש ההוגה הגרמני ג.א. לסינג, האומנות החזותית (בשונה מספרות ומשירה, שהן אומנויות שפועלות בזמן) היא אומנות שפועלת במרחב, ועל כן היא מוגבלת ביכולתה לייצג התפתחות בזמן. העבודות בתערוכה זו מתמודדות עם המגבלה הזו על-מנת ליצור דימויים חיים ומתהווים. מגע היד על החימר הרך, מקצב משיכות המכחול, או טפטופי צבע—טבועים בחותם האנושי. העבודות מתעדות חיפוש אינטנסיבי; הן תוצר של הליכה בדרך שאין לדעת מראש לאן היא תוביל. הן מנסות ללכוד רגע של התהוות, של התגלות, של שיווי משקל עדין בין מה שישנו לבין מה שעוד רגע עשוי לקרוס, להעלם, או לחמוק מעינינו. בכך הן פותחות בפנינו, הצופים, את האפשרות לראות מחדש, לראות אחרת.

תמר מאיר

המחלקה לתולדות האומנות, אוניברסיטת שיקגו